

Predgovor

Suvremena znanstvena psihologija učinila je u nekoliko posljednjih desetljeća velik napredak na području proučavanja onih aspekata čovjekova ponašanja i subjektivnih doživljaja koji su najuže povezani s njegovim pojmom o sebi i onih koji tvore ličnost pojedinca. Taj je napredak učinjen zahvaljujući tome što je na području proučavanja ličnosti, slično kao i na drugim područjima suvremene znanstvene psihologije, ostvarena sinteza teorijskog i empirijskog rada. Bez te sinteze takav napredak ne bi bio moguć. Sam teorijski rad bez empirijskih verifikacija, značio bi običnu spekulaciju i bio bi znanstveno bezvrijedan, a empirijska istraživanja bez teorijskih koncepcija predstavljala bi beznadno lutanje i besciljni empirizam, slijep za relevantne probleme čovjeka, osuđen na istraživanje trivijalnosti i nemoćan da nađe znanstvene odgovore na osnovna pitanja o ljudskoj prirodi.

Sinteza teorijskog i empirijskog rada omogućila je da se u područje istraživanja ličnosti unesu znanstvene metode eksperimenta, mjerenja i matematičkih analiza (osobito faktorske analize) pored već tradicionalnih kliničkih opservacija i da se te metode koriste pri istraživanju relevantnih a ne trivijalnih pitanja i problema. Zahvaljujući tome danas se ličnost istražuje primjenom velikog broja vrlo raznolikih postupaka od biokemijsko-molekularnih, matematičkih, multivarijantnih do eksperimentalnih i kliničkih. Važno je istaknuti da se svi ti postupci i istraživanja, usprkos njihovoj različitosti, pokazuju korisnim i produktivnim te se međusobno nadopunjuju. Suvremena znanstvena psihologija ličnosti ne može se stoga odreći ni jednog od tih i brojnih drugih pristupa i metoda.

U ovoj sam knjizi čitatelju i studentu nastojao pružiti uvid i dokaze o međusobnoj povezanosti i sintezi teorijskog i empirijskog rada koja je ostvarena na području suvremene psihologije.

Čitatelj će sigurno biti iznenađen širinom i raznolikošću teorijskih koncepcija ličnosti u suvremenoj psihologiji i njihovom međusobnom suprotnošću. Ta činjenica, međutim, ukazuje na ogromno područje koje predstavlja ljudska ličnost, na veliku različitost njezinih aspekata, kao i na gotovo neograničenu mogućnost njenog mijenjanja i nijansiranja. Ovo se posljednje odnosi naročito na one koncepcije koje ističu subjektivne doživljaje kao primarne komponente ličnosti.